

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU PROCURORI

HOTĂRÂREA nr. 1718

din 17 decembrie 2024

Prin adresa nr. 318287/21.08.2024, Ministerul Finanțelor a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii „efectuarea de verificări, pentru a se stabili forma și modalitatea de vinovăție a magistraților care au cauzat prin fapta lor un prejudiciu statului român.”

În acest sens, în cuprinsul sesizării s-a arătat faptul că în cauza *Ștefan-Gabriel Mocanu și alții împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a constatat încălcarea de către statul român a prevederilor art. 2 (dreptul la viață) și art. 3 (interzicerea torturii) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ca urmare a caracterului ineficace a anchetelor derulate de către autorități privind și a obligat statul român la plata către reclamânți a sumei totale în cuantum de

Prin Hotărârea nr. 1162/2024 a Secției pentru procurori a fost sesizată Inspekția Judiciară pentru a efectua verificările prevăzute la art. 269 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la aspectele reținute în cauza menționată.

Ca urmare a sesizării Secției pentru procurori, Inspekția Judiciară a întocmit Raportul nr. 24-1971 din 22.11.2024, care a fost înaintat Consiliului Superior al Magistraturii prin adresa din data de 05.12.2024.

Analizând aspectele prezentate în cuprinsul raportului, Secția pentru procurori constată că în mod judicios Inspekția Judiciară a reținut că nu pot fi identificate indicii ale exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență în sensul încălcării cu știință sau nesocotirii, în mod grav, neîndoielnic sau nescuzabil, a normelor de drept material sau procesual.

În acest sens, în Raportul nr. 24-1971 s-a reținut că, potrivit art. 12 alin. (1) și (3) din O.G. nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și

a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă, *„(1) Statul are drept de regres împotriva persoanelor care, prin activitatea lor, cu vinovăție, au determinat obligarea sa la plata sumelor stabilite prin hotărâre a Curții sau prin convenție de rezolvare pe cale amiabilă.(....) (3) Răspunderea civilă a magistraților se stabilește în condițiile care vor fi reglementate prin Legea pentru organizarea judecătorească.”*

Dispozițiile la care se face trimitere sunt prevăzute în art. 268 alin. (1) și următoarele din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, conform cărora statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare, răspunderea statului fiind stabilită în condițiile legii și neînălăturând răspunderea judecătorilor și procurorilor care, chiar dacă nu mai sunt în funcție, și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență, conform definiției acestora de la art. 272. În lipsa relei-credințe sau a gravei neglijențe, judecătorii și procurorii nu răspund pentru soluțiile pronunțate.

Art. 272 din Legea nr. 303/2022 prevede că:

(1) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane.

(2) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual

(3) În scopul determinării cazurilor în care se nesocotesc din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual se vor lua în considerare gradul de claritate și precizie a normelor încălcate, noutatea și dificultatea problemei de drept prin raportare la jurisprudența și doctrina în materie, gravitatea nerespectării, precum și alte circumstanțe profesionale obiective.

Din interpretarea sistematică a acestor dispoziții legale rezultă că, în mod particular față de răspunderea patrimonială pentru erori judiciare, în cazul analizării condițiilor necesare exercitării regresului față de un procuror în temeiul O.G. nr. 94/1999 trebuie analizate următoarele elemente:

a) Existența relei-credințe sau a gravei neglijențe în exercitarea funcției de procuror, în legătură cu conduite profesionale executate în legătură cu activitatea de urmărire penală din dosarul de analizat;

b) Existența unui rezultat procesual concret al acestei conduite, în interiorul unor proceduri judiciare care să fi făcut obiectul analizei de către CEDO;

c) În cadrul unei atare analize, CEDO să fi decis obligarea statului român la plata unor sume, sau plata acestor sume să fi derivat din convenția de rezolvare pe cale amiabilă a cauzei pendinte în fața Curții;

d) Să existe legătură de cauzalitate între conduita culpabilă a procurorului și încălcările drepturilor și libertăților fundamentale care au fost identificate de către CEDO și care au stat la baza

deciziei/convenției privind plata sumelor.

În condițiile în care se constată că, într-adevăr, situația dosarului nr. _____ pe rolul _____ a făcut obiectul analizei CEDO în cauza *Ștefan Gabriel Mocanu și alții împotriva României*, iar în aceste proceduri, prin hotărârea din 12.12.2023, Curtea a obligat statul român la plata către _____ ceea ce face obiectul acestor verificări este stabilirea dacă încălcările drepturilor și libertăților fundamentale, astfel cum s-au referit și explicitat în hotărâre, au avut drept cauză exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către procurori.

Într-o atare analiză trebuie pornit, în mod evident, de la elementele reținute de Curte și menționate ca atare în hotărâre.

Astfel, în raportul Inspecției Judiciare s-a arătat că elementul de primă importanță care trebuie menționat este acela că CEDO a circumscris în mod explicit și inechivoc intervalul temporal pe care l-a avut în vedere în cadrul analizei sale [o asemenea necesitate derivând din existența unei hotărâri anterioare, pronunțate în 17.09.2014, cu privire la același dosar, și prin care de asemenea s-au acordat despăgubiri unor (alți) reclamanți, tot pe considerentul încălcării art. 2 și 3 din Convenție]. Or, în condițiile în care învestirea Inspecției Judiciare s-a realizat *expressis verbis* cu privire la aspectele reținute în hotărârea din 12.12.2023, rezultă că numai considerentele acestei hotărâri (și nu ale oricăror altor decizii CEDO în alte spețe) trebuie corelate cu eventuale exercitări culpabile ale funcției de procuror. În orice altă interpretare, s-ar ajunge la situația în care, în cadrul acestei sesizări, Inspecția Judiciară ar face verificări și asupra situației și „imputabilității” unor alte despăgubiri care au fost acordate prin alte hotărâri CEDO, ceea ce ar contraveni art. 12 alin. (1) din O.G. nr. 94/1999.

Or, în hotărârea din 12.12.2023, Curtea a reținut textual (par. 57) că „în speță, se pune problema dacă ancheta efectuată de autoritățile naționale în privința reclamanților după pronunțarea hotărârii *Mocanu și alții* (citată anterior) a îndeplinit criteriul de eficacitate care decurge din art. 2 și art. 3 din Convenție”. Corolarul raționamentului din speță, enunțat în par. 71, este că „pe baza analizei autorităților naționale și a materialului din dosar, Curtea consideră că, în mod contrar celor susținute de Guvern ancheta efectuată după pronunțarea hotărârii *Mocanu și alții* a avut lacune și deficiențe care au afectat calitatea acesteia și au subminat capacitatea autorităților, pe de o parte, de a stabili dacă utilizarea forței a fost sau nu justificată în circumstanțele cauzei și, pe de altă parte, de a identifica persoanele responsabile de aceste evenimente și, după caz, de a le pedepsi”.

Așadar, o primă concluzie care trebuie trasă este aceea că perioada supusă analizei în prezenta lucrare este _____ (data pronunțării hotărârii în cauza „inițială” *Mocanu și alții*) - 12.03.2024 (data rămânerii definitive a hotărârii din 12.12.2023). Motivul pentru care nu se va depăși această perioadă este raționamentul (care se aplică *mutatis mutandis*) explicitat de Curte în paragraful 42 din hotărâre, respectiv considerentul că „după adoptarea unei hotărâri prin care se constată că un drept a fost încălcat pentru o anumită perioadă de timp, nu este neobișnuit ca CEDO să examineze o a doua

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

cerere referitoare la o încălcare a aceluiași drept în perioada ulterioară”.

În această perioadă, trebuie distinse trei intervale:

1. [perioadă până la înregistrarea la
a rechizitoriului întocmit în cauză la data de și de-a lungul căreia dosarul s-a aflat în
continuarea fazei urmăririi penale declansate anterior pronunțării hotărârii, instrumentarea fiind
realizată de Parchetul perioada
i, respectiv, de

2. (perioadă cât cauza s-a aflat la pentru parcurgerea procedurii
de cameră preliminară și care nu va face obiectul prezentei analize, întrucât a fost gestionată, potrivit
legii, de către judecătorul/judecătorii de cameră preliminară);

3. (perioadă de la reînregistrarea dosarului restituit de pe rolul
la rămânerea definitivă a hotărârii CEDO).

Analizând considerentele CEDO expuse în hotărârea care a stat la baza declanșării procedurii,
se constată că acestea sunt construite în jurul argumentației din încheierea de cameră preliminară,
instanța europeană însușindu-și raționamentul instanțelor naționale care au pronunțat cele două
încheieri din procedura camerei preliminare, dându-le valență din perspectiva determinării încălcării
unor drepturi fundamentate prevăzute de Convenție. „Lacunele și deficiențele” constatate se redau
într-un mod succint și esențialmente prin trimitere la încheierile de cameră preliminară, categorisirea
lor urmând de asemenea structura argumentației instanțelor naționale, argumentație pe care Curtea
a acceptat-o în totalitate.

Este așadar obiectiv imposibil de a circumscrie „lacunele și deficiențele” anchetei fără
aplecarea în concret asupra considerentelor încheierilor și respectiv nr.
din cu observarea perioadei de interes pentru analiză, așa cum a fost delimitată anterior

Un prim aspect de menționat este că prin încheierea nr. s-a constatat atât
neregularitatea Rechizitoriului nr. cât și nulitatea aceluiași rechizitoriu (ca urmare a
efectului nulității rezoluțiilor de începere a urmăririi penale din 2005-2007). Astfel cum de altfel a
reținut și Completul de 2 judecători, există distincții legale între neregularitatea rechizitoriului și
nulitatea rechizitoriului, aceasta din urmă fiind cea care determină consecințe mult mai drastice și
imposibil de remediat în faza camerei preliminare.

Într-adevăr, conform cadrului legal incident [art. 346 alin. (3) lit. b) C.proc.pen.], cauza
restituirii dosarului la parchet a constat în excluderea probelor, care la rândul său a avut drept cauză
nulitatea (nu neregularitatea) rechizitoriului, nulitate care a derivat din nulitatea altor acte de
procedură întocmite anterior perioadei de referință (anume, rezoluțiile de începere a urmăririi penale
din

Neregularitatea rechizitoriului nu a constituit cauză de restituire a dosarului la parchet.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Aceasta deoarece, potrivit art. 345 alin. (3) C.proc.pen., în cazul în care constată neregularități ale actului de sesizare, judecătorul de cameră preliminară acordă termen pentru remedierea neregularităților și comunicare dacă se menține dispoziția de trimitere în judecată. Numai dacă aceste demersuri nu sunt îndeplinite se poate restitui cauza la parchet pe acest temei [conform art. 346 alin. (3) lit. a) C.proc.pen.]. Or, o asemenea procedură nu a fost niciodată urmată în cursul camerei preliminare.

Cât privește elementele de neregularitate constatate (echivocul redactării, lipsa descrierii actelor materiale, inadvertențele identificate relativ la perioada se mai impune constatarea că, potrivit argumentelor judecătorului de cameră preliminară, „nefiind prevăzut un model standard de întocmire a rechizitoriilor, fiecare procuror își poate dezvolta o manieră proprie de redare a faptelor descrise, cu condiția ca actul de sesizare să conțină toate elementele menționate de art. 328 din C.proc.pen.”, condiție care se constată îndeplinită dacă analizăm structura actului de sesizare a instanței. Aprecierea critică asupra clarității descrierii faptelor, realizată de judecătorul de cameră preliminară, nu echivalează în mod automat cu o gravă neglijență în întocmirea rechizitoriului, nefiind încălcată nicio normă legală care reglementa structura și conținutul actului, fiind evidentă (prin prisma amplitudinii actului - mai mult de 1970 de pagini) diligența și eforturile depuse de colectivul de procurori redactori ai actului de sesizare de a reda într-o manieră adecvată și utilă judecătorului - desigur, într-o manieră proprie și într-o apreciere subiectivă și prin alegerea unui stil și a unei maniere de expunere concrete, axate pe contextualizarea evenimentelor și prezentarea lor într-o manieră cronologică. Nu se poate concepe și, de altfel, nu există nici în sistemul românesc și nici în vreun alt sistem european o „rețetă” universal valabilă de întocmire a expunerilor din actele de sesizare a instanței, fiecare procuror procedând conform propriilor aptitudini de sinteză și elocvență în conceperea considerentelor actelor proprii.

De altfel, unele dintre inadvertențele constatate, circumscrise în special formei de participare penală și conținutului său concret (variantei terminologice folosite), priveau de altfel faza de judecată - fondul cauzei - astfel cum s-a reținut chiar în încheierea nr.

Un alt element care trebuie menționat în acest context (și cu valabilitate deplină și în privința întregii perioade până la emiterea rechizitoriului) este că perioada respectivă corespunde unei reșezări fundamentale a sistemului de drept penal (atât în plan substanțial, cât și procesual) prin intrarea în vigoare a noilor coduri penale. Aceste noi reglementări introduceau paradigme esențialmente noi și distincte de vechea reglementare, noi concepte de definire infracțională și o structură cu totul nouă a urmăririi penale și a procesului penal în ansamblul său. În mod inerent, noua reglementare nu a fost la adăpost de inadvertențe, critici și reformări/interpretări, acestea reverberând și în planul practicii judiciare și jurisprudenței.

Cu titlu de exemplu, în doctrină au fost identificate, numai pentru perioada 2014-2022, nu mai puțin de 71 de decizii ale Curții Constituționale prin care s-au admis excepții de neconstituționalitate

ale unor dispoziții penale și procesual penale din noile coduri.

Nu mai puțin, potrivit www.mppublic.ro, doar în perioada 2014-2017 au fost pronunțate, în materie penală, 25 de recursuri în interesul legii și 97 de hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept.

Și jurisprudența perioadei respective a fost marcată atât de elemente de practică neunitară (inclusiv în chestiuni de aplicabilitate directă pentru rechizitoriul din cauză) cât și - pe măsură ce jurisprudența se consolida și cazuistica creștea, permițând identificarea și generalizarea de bune practici - de o creștere a exigenței fazei judiciare a procesului penal, în raport de actele procurorului și de urmărirea penală în ansamblul său.

Exemplificând asupra primei teze expuse, la întâlnirea procurorilor șefi secție urmărire penală și judiciară de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă curțile de apel din 26-27 mai 2016 s-a reținut că „s-a pus problema, în practica judiciară, în ce măsură, atunci când este vorba despre infracțiuni în formă continuată, comise prin acte materiale identice, cu caracter repetitiv și în număr foarte mare, faptul că procurorul nu a descris fiecare act material constituie o neregularitate a actului de sesizare, și în ce măsură poate justifica restituirea cauzei la procuror; (...) atâtea vreme cât descrierea faptei permite stabilirea limitelor judecății, judecătorul de cameră preliminară trebuie să dispună începerea judecății. În acest sens a fost și opinia unanimă a participanților.” O atare opinie nu a fost însă îmbrățișată de instanțele de cameră preliminară din dosarul „mineriadei”.

Este de asemenea important de menționat (și de asemenea cu aplicabilitate generală în ce privește analiza realizată) că, astfel cum de altfel a statuat chiar CEDO în hotărârea din 12.12.2023, fără a distinge asupra perioadelor „nimic nu permite punerea la îndoială a hotărârii autorităților de a face lumină asupra evenimentelor în cauză și de a identifica persoanele responsabile de acestea”, aspect ce exclude de plano ipoteza relei-credințe ca latură subiectivă a conduitelor profesionale ale procurorilor care au instrumentat cauza în perioada supusă analizei.

Concluzionând sub aspectul criticilor privind neregularitatea și echivocul rechizitoriului, se arată că, în opinia echipei de inspectori, acestea nu sunt consecința exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență în sensul art. 272 din Legea 303/2022.

Cât privește neînfirmarea soluției procesuale de netrimitere în judecată dispuse în dosarul nr.

, aceasta nu este imputabilă procurorilor care au instrumentat cauza, cu atât mai mult cu cât a fost avută în vedere de procurori cu ocazia soluționării dosarului nr. (fiind antamată explicit în Ordonanța din aspect reținut/confirmat de altfel și în încheierea nr.

, fiind prezentată de către procurori propria argumentație juridică, fundamentată în fapt și în drept, potrivit căreia s-a apreciat că între faptele care au fost încadrate ca infracțiuni de omor comise față de cele patru victime decedate prin împușcare și care au primit soluție în dosarul în care urmărirea penală nu a fost redeschisă și faptele urmărite ca variantă a infracțiunii de genocid, pentru

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

care urmărirea penală a fost redeschisă, nu exista identitate. Or, în aceste condiții, aspectul că judecătorul de cameră preliminară a ajuns, pe baza propriei evaluări, la o altă concluzie, nu echivalează cu o rea-credință sau gravă neglijență din partea procurorilor instrumentatori ai dosarului nr.

deoarece o atare orientare ar tinde spre înfrângerea principiului neafectării independenței magistraților prin procedurile de atragere a răspunderii pentru activitatea lor, respectiv cel al nesupunerii magistraților unor presiuni directe sau indirecte susceptibile să afecteze deciziile lor. Într-adevăr, așa cum s-a arătat și mai sus, nu orice diferență de opinie și concluzii între magistrații care gestionează diferitele faze ale procesului penal echivalează cu neglijență sau rea-credință din partea magistratului a cărui opinie a fost înlăturată prin mijloace procedurale, o atare concluzie echivalând cu situarea teoretică în postura de responsabili material și/sau disciplinar pentru (cel puțin) gravă neglijență a tuturor magistraților, judecători și procurori, ale căror soluții au fost modificate, infirmate, desființate sau casate în diferitele căi legale de atac, situație care este, în mod evident, inadmisibilă.

Cât privește Ordonanța nr. _____ din _____, criticată de asemenea pentru nelegalitate), se constată că, într-adevăr, prin dispozitivul încheierii nr. _____ s-a constatat nulitatea acestei ordonanțe. În considerente, nulitatea este constatată atât din cauze extrinseci, drept efect al nulității rezoluțiilor nr. _____ i nr.

cât și din cauze intrinseci actului (nemotivarea reținerii, cu ocazia schimbării încadrării juridice, a perioadei 11-12 iunie 1990, ce nu făcuse anterior obiect al urmăririi penale, lipsa expunerii motivelor de fapt din care rezultau, în opinia acuzării, activitățile concrete circumscrise ilicitului penal ce ar fi fost săvârșite, pe de o parte, de fiecare persoană cercetată în dosar pentru care s-a dispus schimbarea de încadrare juridică (pct. I al ordonanței), iar pe de altă parte, de persoanele care au dobândit calitatea de suspect prin extinderea urmăririi penale (pct. II și III din ordonanță)), cu sublinierea că acestea din urmă nu au mai fost reluate în încheierea nr.

fiind confirmate raționamentele din fondul procedurii, privind efectul de iradiere al nulității rezoluțiilor din perioada 2005-2007.

În aceste condiții, și cu privire la aceste aspecte, sunt întrutotul aplicabile considerentele expuse în precedent (privind reșezarea și reconfigurarea cu o dinamică crescută a practicii judiciare ulterior intrării în vigoare a noilor coduri în materie penală, modificarea exigențelor de conținut și apreciere pentru actele procurorului în fazele judiciare ale procesului penal), cât și complexitatea deosebită a cauzei și fluctuația masivă a colectivului de procurori desemnat să o instrumenteze. Astfel, cu cât temporal ne situăm mai aproape de momentul emiterii rechizitoriului și - implicit supunerii analizei judecătorului de cameră preliminară a unui probatoriu administrat pe parcursul unei perioade mai lungi a procedurii în care au intervenit reuniri, disjungeri, soluții diverse, infirmări - cu atât mai mult creștea volumul de acte pe care colectivul de procurori trebuia să îl analizeze, să îl proceseze și să îl sintetizeze în actele de dispoziție proprii. Așadar, deficiențele constatate de

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Judecătorul de cameră preliminară se situează la nivelul substanței fiecăreia dintre secțiunile individualizate conform art. 286 C.proc.pen., structura ca atare a actului procurorului respectând dispozițiile legale.

Considerentele dezvoltate în încheiere, în sensul că procurorii ar fi trebuit să îndeplinească anumite demersuri procedurale nu sunt de natură a circumscrie o gravă neglijență a procurorilor în condițiile în care nu au avut asemenea conduite procesuale pe parcursul urmăririi penale, cât timp ceea ce identifică judecătorul de cameră preliminară în individualizarea a ceea ce ar fi trebuit să se rețină în cursul urmăririi penale sunt chiar propriile concluzii juridice, rezultate urmare a analizării dosarului de urmărire penală. Or, astfel cum rezultă din amplitudinea, structurarea și conținutul încheierilor din procedura de cameră preliminară, aceste concluzii sunt rezultatul unor raționamente juridice complexe, unele cu caracter de noutate și apte de a configura/genera bune practici în materia urmăririi penale, raționamente care au fost efectuate la cel mai înalt nivel jurisdicțional, de judecători cu înaltă pregătire și ținută profesională, în absența unor precedente judiciare care să fi permis o identificare facilă de către oricare practician a deficiențelor antamate în procedura camerei preliminare.

De altfel, fără a nega relevanța celor reținute cu autoritate de lucru judecat prin încheierea nr. _____ se constată că, fie și dacă Ordonanța nr. _____ ar fi îndeplinit toate exigențele de legalitate și claritate indicate de judecătorul de cameră preliminară, ea tot ar fi fost lovită de nulitate absolută ca efect al iradierii nulității rezoluțiilor din 2005, 2006, 2007, explicitate mai sus, așa cum de altfel s-a întâmplat și cu celelalte acte de dispoziție ale procurorului (ordonanțele din _____ pentru care nu au fost formulate niciun fel de critici, totuși acestea fiind lovite de nulitate absolută prin aplicarea art. 280 alin. (2) C.proc.pen. În aceeași situație s-a aflat de altfel și Rechizitoriul din _____ Lipsește deci, oricare ar fi aprecierea asupra naturii culpabile a elementelor de nelegalitate ale ordonanței supuse analizei, legătura de cauzalitate între aceste deficiențe și restituirea cauzei la procuror, situație procesuală ce a determinat, în mod esențial și primordial, reținerea caracterului ineficace al anchetei penale.

Cât privește celelalte critici dezvoltate de judecătorul de cameră preliminară, se constată că ele privesc activități, acte și strategii procesuale și probatorii situate anterior datei de _____ (însăși instanța supremă reținând că, într-o proporție covârșitoare, cercetarea efectuată de organele de urmărire penală a fost înfăptuită anterior datei de 1 februarie 2014, când a intrat în vigoare Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală), pe cale de consecință neputând fi incluse în analiza eficacității urmăririi penale desfășurate după pronunțarea hotărârii

În plus, în raportul Inspecției Judiciare au fost avute în vedere și următoarele aspecte:

- în încheieri se reține reaudierea mai multor sute de martori și persoane vătămate (reaudieri care, proporțional, prin raportare la întregul eșafodaj testimonial, au fost apreciate ca insuficiente

pentru a conferi echitate procedurii în ansamblul său);

- nu s-au relevat, pe baza opîsului cronologic comunicat în cadrul verificărilor (și nici nu s-au învederat de către instanțele de cameră preliminară) perioade de inactivitate nejustificată după pronunțarea hotărârii din data de (rechizitoriul fiind înaintat instanței competente la mai puțin de 3 ani după pronunțarea hotărârii);

- anterior acestei perioade, procedura de cercetare penală fusese în curs de aproximativ 24 de ani, prezentând un grad de coerență cu mult mai scăzut decât activitatea procesuală de după pronunțarea hotărârii din data de

- carențele care au condus la constatarea nulității rechizitoriului se situează în integralitate anterior perioadei supuse analizei, ca și elementele care au conferit inechitate procedurii pentru nerespectarea dreptului la apărare;

- nulitatea probelor s-a dispus exclusiv ca urmare efectelor nulității prevăzute de art. 280 alin. (2) C.proc.pen.

Prin urmare, se formulează concluzia din partea comisiei de inspectori judiciari în sensul că, pentru perioada magistrații procurori nu și-au îndeplinit funcția cu re-credință sau gravă neglijență în legătură cu instrumentarea dosarului nr. (dosarul anterior nr. în ce privește aspectele care au determinat restituirea cauzei la procuror în procedura de cameră preliminară, determinând obligarea statului român la plata sumelor stabilite prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 12.12.2023 în cauza *Ștefan Gabriel Mocanu și alții împotriva României*.

Cât privește perioada (perioadă de la reînregistrarea dosarului restituit de și până la rămânerea definitivă a hotărârii CEDO), este de menționat că și aceasta este referită în considerentele hotărârii Mocanu din 12.12.2023, însă fără formularea și individualizarea de critici cu privire la activitatea procurorilor care au instrumentat cauza.

Dimpotrivă, se reține în hotărâre că instanța europeană „observă că, la data ultimei informări ancheta era încă în curs de desfășurare în fața și constată că au fost realizate sau sunt în curs de realizare acte de urmărire penală și că probele excluse au fost reexamine sau sunt în curs de reexaminare. Cu toate acestea, Curtea consideră că, având în vedere, în special, importanța pentru societatea românească de a cunoaște adevărul despre evenimentele ar trebui să pună capăt situației constatate în prezenta cauză, pe care o consideră contrară dreptului reclamanților, precum și dreptului altor numeroase persoane afectate, la o anchetă efectivă. Curtea încurajează statul român să utilizeze toate mijloacele necesare (inclusiv punerea la dispoziție a personalului indispensabil bunei desfășurări a procedurii) pentru a asigura efectuarea unei anchete care să permită elucidarea diligentă și cu celeritate, în conformitate cu cerințele procedurale ale art. 2 și art. 3 din Convenție, a

circumstanțelor în care, în timpul evenimentelor din perioada _____ s-a produs
reclamanților _____ și au avut loc
dacă este cazul, identificarea și pedepsirea
potențialilor responsabili pentru fapte penale”.

Or, din relațiile obținute în cadrul verificărilor rezultă cu certitudine că activitatea procurorilor în această perioadă a fost una densă și complexă. Actele de urmărire penală efectuate în această perioadă totalizează peste _____ de volume, fiind efectuate acte diverse (audieri martori, audieri persoane vătămate, audieri părți civile, constituiri părți civile și introducere în cauză persoane responsabile civilmente, administrare înscrisuri depuse de părți, fiind ridicate înscrisuri și mijloace de probă, îndepliniri proceduri de citare, soluționate cereri diverse formulate de subiecții procesuali și apărători, fiind efectuată și o amplă corespondență, necesară cauzei, cu diferite entități juridice). Procurorii instrumentatori au efectuat personal acte de urmărire penală și au uzat și de instituția delegării, opțiune eficientă dacă luăm în considerare volumul imens al probațiunii care se impune a fi readministrată, cerințele de procedură și elementele care se impun a fi respectate în considerarea deciziilor judiciare anterior pronunțate în speță și numărul cu totul redus de procurori care instrumentează dosarul, în ciuda recomandărilor formulate explicit și direct prin hotărârea CEDO care a stat la baza acordării despăgubirilor. Opisul cronologic al actelor de urmărire penală relevă ritmicitate în efectuare activităților subsumate urmăririi penale și o frecvență adecvată a actelor de urmărire penală, nefiind identificate perioade cât dosarul a rămas în nelucrare din cauze imputabile organelor judiciare.

Absența considerațiunilor critice din hotărârea care a generat prezenta procedură, inexistența unor infirmări ale actelor și măsurilor dispuse de procurori în această perioadă, cât și aspectul că urmărirea penală este încă în curs, actele procurorilor nefiind încă supuse unui filtru jurisdicțional, împiedică direcționarea verificărilor asupra fondului/conținutului actelor procurorilor, fiind imperativ necesar ca prezenta procedură să nu se constituie în factor de presiune/deturnare a procurorilor de la parcursul procesual ales sau de influențare a oricăror conduite procesuale viitoare ale acestora în legătură cu ancheta. Prezenta procedură nu are și nu poate avea, sub nici un aspect, caracter disciplinar, și nici nu poate verifica alte aspecte în afara elucidării relei-credințe sau gravei neglijențe din partea magistraților procurori care, prin activitatea lor, cu vinovăție, să fi determinat obligarea statului la plata sumelor stabilite prin hotărârea CEDO din 12.12.2023. Or, asemenea trimiteri la carențe sau deficiențe, ulterioare datei de _____, care să fi determinat reținerea încălcărilor de drepturi fundamentale și implicit să fi condus la acordarea despăgubirilor către reclamanți, nu există în hotărârea din 12.12.2023. Ele nu se pot desprinde, în mod evident, nici din cele două încheieri pronunțate în camera preliminară, întrucât acestea sunt anterioare perioadei supuse analizei și, practic, au generat această nouă etapă a urmăririi penale.

Este relevant de menționat, în această privință, parcurgerea la nivelul Inspecției Judiciare a

procedurii verificărilor prealabile sub aspectul stabilirii existenței indiciilor săvârșirii unor abateri disciplinare în legătură cu activitatea de urmărire penală din dosarul „mineriada”, fiind constituită lucrarea nr. _____ în care, prin Rezoluția din _____ împotriva căreia nu s-au exercitat căi de atac, s-a dispus clasarea sesizării formulate de _____ întrucât nu au rezultat indicii în privința săvârșirii vreunei abateri disciplinare.

În considerentele rezoluției se concluzionează că „cel puțin după data de _____, ancheta a intrat într-un ritm susținut, nerezultând indicii de rea-credință sau gravă neglijență a noilor procurori desemnați, respectiv perioade de lăsare în nelucrare. Dimpotrivă, de observat cronologia actelor efectuate după această dată, așa cum a fost detaliată la punctul 3 privind situația de fapt și aceasta raportat și la condițiile în care unitatea de parchet a funcționat în perioada de referință: astfel, în anii 2021 - 2022, schema de procurori a fost ocupată în proporție de doar 33,33%, iar începând cu anul 2023, de doar 38,88 %, înregistrând și fluctuație de personal, ceea ce a impus redistribuirea dosarului altor procurori. De asemenea, în condițiile în care a fost anulat întregul probatoriu administrat până la emiterea rechizitoriului din data de 12.06.2017, a fost necesar ca procurorii nou desemnați să refacă urmărirea penală în integralitatea ei. Or, este de subliniat că dosarul presupune o cantitate extrem de mare de date, un număr impresionat de martori și un grad de complexitate deosebit de ridicat. Astfel, temporizarea finalizării anchetei penale nu este consecința unor factori subiectivi, ci obiectivi, cei trei procurori de caz implicându-se activ în efectuarea actelor de urmărire penală, depășirea termenului inițial fixat de judecătorul de drepturi și libertăți înscrindându-se în acest context”.

Pentru toate considerentele expuse, se formulează concluzia din partea comisiei de inspectori judiciari în sensul că, pentru perioada _____ magistrații procurori nu și-au îndeplinit funcția cu rea-credință sau gravă neglijență în legătură cu instrumentarea dosarului nr. _____ (dosarul _____ în ce privește aspectele care au determinat obligarea statului român la plata sumelor stabilite prin hotărârea CEDO din 12.12.2023 în cauza *Ștefan Gabriel Mocanu și alții împotriva României*.

Fața de cele expuse, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii urmează să aprobe raportul Inspecției Judiciare în sensul că eroarea judiciară nu a fost comisă ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către procurorii care au instrumentat dosarul penal ce i-a vizat pe reclamanții din hotărârea pronunțată de CEDO la data de 12.12.2023.

Pentru motivele prezentate, în temeiul prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii și ale art. 269 alin. (10) din Legea nr. 303/2022, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate,

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

SECȚIA PENTRU PROCURORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 - Aprobă Raportul Inspecției Judiciare nr. 24-1971/2024, în sensul că eroarea judiciară nu a fost comisă ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.

Art. 2 - Prezenta hotărâre se comunică Ministerului Finanțelor și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Data în București, la data de 17 decembrie 2024

Procuror Emilia ION
Vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011